

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_23_JOSEF_DOBROVSKY		
Název materiálu:	Josef Dobrovský		
Předmět:	český jazyk	Ročník:	8.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	18. 10. 2012
Jméno autora:	Mgr. Martina Šlapalová		
Klíčová slova:	Josef Dobrovský, původ, modrý abbé		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Seznámit žáky s osobností Josefa Dobrovského a jeho životem.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	k učení		
Anotace, metodický list:	Dva krátké texty o Josefu Dobrovském slouží jako informační zdroje o jeho životě. Žáci kromě získávání informací vytvářejí samostatně otázky pro práci s textem a vyhodnocují důležitost jednotlivých informací.		
Použité zdroje:	<p>VESELÝ, Josef. 655. schůzka: Modrý abbé. <i>Český rozhlas: Toulky českou minulostí</i> [online]. 13. ledna 2008 [cit. 2013-11-01]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/411324</p> <p>VESELÝ, Josef. 654. schůzka: Josef Dobrovský, syn vojína Jakuba Daubravského, narozen 17. srpna 1753 v Ďarmotech, po uhersku v Balassagyarmatu. <i>Český rozhlas: Toulky českou minulostí</i> [online]. 6. ledna 2008 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/411324</p>		

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Popis hodiny

Žáci pracují nejprve samostatně. Polovina žáků obdrží nakopírovaný text o původu Josefa Dobrovského *Josef Dobrovský, syn vojína Jakuba Daubravského, narozen 17. srpna 1753 v Ďarmotech, po uhersku v Balassagyarmatu.*, druhá polovina obdrží text zaměřený na život u Nosticů, přezdívku a duševní chorobu *Modrý abbé*.

Po přečtení vymyslí každý pět otázek, které budou zodpověditelné přímo z textu a napíše je na papír A5.

Žáci přejdou (losováním, vlastním výběrem) do dvojic. Ve dvojici musí být žáci s rozdílnými texty.

Vymění si texty a dostanou k nim spolužákovy otázky (5 otázek na papíru A5). Písemně odpovědí na otázky vymyšlené spolužákem.

Po vypracování si ve dvojici společně procházejí otázky i odpovědi a na jejich základě napíší (nebo přímo v textech označí) 5 informací, které jim připadají z obou materiálů pro osobnost Josefa Dobrovského nejdůležitější. Pokud se na výběru neshodnou, vysvětlí ostatním, proč jim činila shoda potíže, v čem se lišilo jejich hodnocení důležitosti informací.

Dále každý sám napíše/označí 2 informace, které jemu osobně připadaly nejzajímavější.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Josef Dobrovský, syn vojína Jakuba Daubravského, narozen 17. srpna roku 1753 v Ďarmotech u Rábu, po uhersku v Balassagyarmatu.

Musíme se vydat na samý začátek Dobrovského života. To je třeba vypravit se až do Uher, do blízkosti pevnosti Ráb, která nese maďarské jméno Győr. Právě tady sloužil otec Dobrovského, rodák ze Solnice v Orlických horách - jako strážmistr dragounského pluku. Víme, že byl pokřtěn jako Jakub, nenesl však příjmení Dobrovský, nýbrž Daubravský. Tedy v modernějším přepisu Doubravský. Měl přes padesát let, když si - během vojenského pochodu - vzal za ženu mladičkou Magdalenu Wannerovou, rodačku z Čáslavska. Ta mu pak porodila syna, a bylo to opět za vojenského tažení, v ležení u Ďarmot čili po uhersku Györmetu, dnes Balassagyarmatu. Onoho srpnového pátku tam přišel na svět syn Josef.

Josefa se zdejšímu maďarskému faráři podařilo napsat dobře - Josephus, ale na Daubravském ztroskotal. A tak z něj udělal Dobrovského - možná i proto, že otec si v cizím prostředí na komolení jména svého jména zvykl a neprotestoval. Díky tomuto sběhu náhod máme dnes prakticky v každém městě Dobrovského ulici nebo náměstí, zatímco příjmení Daubravský v rejstříku osob České republiky neexistuje. Dobrovský prý správnou podobu svého příjmení objevil až v solnické matrice, kde byl kdysi zapsán jeho otec, ale nevrátil se k němu... Natolik byl už známý jako Dobrovský.

Asi šest týdnů po narození synka se stěhoval otec s rodinou do Čech, neboť tehdy byl dragounský pluk přeložen do Klatov. Rodina se usadila v německém Horšovském Týně. Jakub Daubravský brzy na to zemřel a matka se podruhé provdala za Němce, takže se v rodině hovořilo výhradně německy.

VESELÝ, Josef. 654. schůzka: Josef Dobrovský, syn vojína Jakuba Daubravského, narozen 17. srpna 1753 v Ďarmotech, po uhersku v Balassagyarmatu. *Český rozhlas: Toulky českou minulostí* [online]. 6. ledna 2008 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/411324

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Modrý abbé

Současníci Josefa Dobrovského se shodovali, že se prý zejména z profilu tváře nápadně podobal císaři Josefu II. V Chudenicích nedaleko Klatov, kam tento učenec nevalného zdraví občas jezdil na léto jako host majitele panství hraběte Černína, se mezi prostými venkovany zakořenilo přesvědčení, že modrý abbé je ve skutečnosti přestrojený císař, který nezemřel a který se v kraji skrývá před svými nepřáteli nahoře. O to větší úctu lidé na Chudenicku Dobrovskému prokazovali.

Modrý abbé - tak se mu začalo říkat až po jeho smrti. Měl totiž velkou zálibu v modré barvě. Za jeho života se mu tak ale neříkalo. Autorem přezdívky je spisovatel Alois Vojtěch Šmilovský, který jezdil jako letní host do Polně u Chudenic, kde trávil svoje volno i Dobrovský. Chodil po kraji v modrém kabátě, modrých kalhotách, modrém nákrčníku, modrých střevicích, používal stylové kapesníky (tedy modré), i jeho Bible byla vyvázána v modrém.

Nejenom u Černínů, ale zejména u Nosticů měl Dobrovský dobré bydlo. Což znamená, že se o něj s náležitou úctou a velkorysostí starali. Když už jsme poněkoli káté narazili na dlouholetý vztah hraběcí rodiny Nosticů k Dobrovskému, je snad namístě dodat, že to možná nebylo jenom z úcty k jeho duchovnímu formátu. V té náklonnosti mohl vézet i jistý dluh... nebo možná vina. V červenci roku 1781, při lovu na jeleny na nostickém panství v Jindřichovicích, byl osmadvacetiletý Dobrovský nešťastnou náhodou postřelen do prsou. Verze o tom, jak se to stalo, se v literatuře rozcházejí. Neštěstí prý zavinila hraběnka Alžběta Nosticová. To, že se u Dobrovského později rozvinula duševní porucha, bylo dáváno do souvislosti právě s tímto zraněním, ale příčinnou souvislost nikdo neprokázal.

Příznaky Dobrovského duševní nemoci se u Dobrovského objevily (prý) brzy po třicítce. Naplno se prvně manifestovaly v roce 1795, kdy byl Dobrovský na panství falknovském a po návratu z vědecké vyjížďky se ho zmocnil prudký výbuch zuřivosti. V mírnější podobě pak přicházely ataky asi dvakrát do roka. Ve stáří se dostavovaly - podle vyjádření lékařů - "zřídka v děsivější podobě, nýbrž jen v tichém, neškodném blouznění a v jakémsi podivínství."

Na jedné straně člověk s duševní poruchou nebo přímo nemocí, na straně druhé geniální vědec. Ty dva póly se nevyklučují, mohly sídlit a zřejmě sídlily v jedné a téže osobnosti. Ba lze tvrdit, že ta osobnost byla mnohostranná.

VESELÝ, Josef. 655. schůzka: Modrý abbé. *Český rozhlas: Toulky českou minulostí* [online]. 13. ledna 2008 [cit. 2013-11-01]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/411324